

Utvärderingsrapport för huvudområdet Musikvetenskap, grundnivå

2022-11-14

Inledning

Institutionen för musikvetenskap är en enämnes-institution som bedriver utbildning inom ämnet musikvetenskap. Utvärdering av utbildningen vid institutionen för musikvetenskap har genomförts under 2022, för grundnivå och avancerad nivå, såväl som för forskarutbildning, utifrån utvärderingsmodellen för historisk-filosofiska fakulteten som i sin tur baseras på Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar. Institutionen valde som utvärderingsform att låta en extern bedömargrupp granska institutionens utbildningar. Bedömargruppen bestod av Beáta Megyesi, professor i datorlingvistik, Uppsala universitet (ordförande), Johannes Brusila, professor i musikvetenskap, Åbo Akademi, Ulrik Volgsten, professor i musikvetenskap, Örebro universitet, Elin Kanhov, doktorandrepresentant, Stockholms universitet och Anthony Öhnström, studentrepresentant, Uppsala universitet.

Som underlag för bedömargruppen sammanställdes en skriftlig självvärdering. Arbetet vid institutionen med att ta fram självvärderingen påbörjades under slutet av 2021 vid två lärmöten i november och december. Arbetet koncentrerades därefter till våren 2022, med halvdagar den 14 mars, 15 mars, 12 april, 26 april och den 7 juni med lärarkollegiet, doktorander, två studeranderepresentanter från grundnivå och en student från avancerad nivå. Den skriftliga självvärderingen sammanställdes därefter av institutionens två studierektorer och skickades tillsammans med övriga underlag (bilagor) till bedömargruppen 1 september 2022. Bedömargruppen ansåg underlaget vara ”gediget och omfattande” och utgöra ”en grundlig, kritisk genomgång av nuläget och kommande behov”. Den 7 september hölls ett förmöte via Zoom då hela bedömargruppen, institutionens studierektorer och prefekt medverkade. Vid detta möte diskuterades underlagen, såväl som platsbesökets utformning. Den 29–30 september genomfördes bedömargruppens platsbesök vid institutionen enligt följande upplägg:

Torsdag 29/9

10.00-12.00 Bedömargruppens arbete

12.00-13.15 Lunch

13.15-14.00 Studenter, grundnivå

14.30-15.00 Studenter, avancerad nivå

16.00-16.45 Doktorander

16.45-17.30 Bedömargruppens arbete

Fredag 30/9

9.15-10.00 Undervisande lärare

10.30-11.00 Studieadministration (kursassistent, amanuens)

11.30-12.15 Ledning (prefekt, studierektorer)

12.30-13.30 Lunch

13.30-15.30 Bedömargruppens arbete

I slutet av oktober inkom bedömargruppen med ett skriftligt utlåtande och efterfrågade eventuella korrektur. En slutgiltig version av utlåtandet inkom därefter till institutionsledningen den 28 oktober. Bedömargruppen valde att göra en framställning som är gemensam för de tre utbildningsnivåerna, mot bakgrund av att man har bedömt att de huvudsakliga utmaningarna till betydande del var gemensamma. Bedömargruppens utlåtande har därför bifogats i sin helhet för alla tre utvärderingsrapporterna, med sidhänvisningar till de aktuella ställen i texten som diskuteras.

De viktigaste slutsatserna av utvärderingen för samtliga tre nivåer

Bedömarutlåtandet genomsyras av en positiv bild av institutionens utbildning. Alla tre utbildningsnivåer får gott eller mycket gott omdöme när det gäller samtliga elva utvärderingskriterier. Den samlade bedömningen är att "utbildningarna i musikvetenskap vid Uppsala universitet håller övervägande mycket hög kvalitet". Utlåtandet framhåller de goda förutsättningar för utbildning som man bedömer institutionen har genom framför allt ett "omfattande och gediget" kursutbud, tydlig forskningsanknytning, studenters lärande i centrum och hög kompetens bland lärarna. Bedömargruppen framhåller en stark pedagogisk medvetenhet och ett professionellt arbetssätt i relation till studenters lärande. Man bedömer utbildningen som "högkvalitativ".

Enligt bedömarutlåtandet kan lärarkapaciteten "anses vara tillräcklig givet nuvarande utbildningsvolym". Man kommenterar dock att "antal tillsvidareanställda är få i förhållande till det breda fält som lärarna behöver täcka" och att en "fortsatt breddning genom nyrekryteringar vore definitivt önskvärd". I utlåtandets sammanfattning återkommer resonemanget, med tillägg att ytterligare rekrytering är att rekommendera och det är "av största vikt att institutionen har en möjlighet att utöka personalen med en bredare ämneskompetens". Vår uppfattning är att lärarkapaciteten i och med den nyrekryterade lektorn (från 1 september 2022) inräknad är god och i rimlig nivå med institutionens nuvarande uppdrag och ekonomi. Den motsvarar också i vår mening väl det behov av breddning av utbildningen som vi tidigare har bedömt som relevant och som resulterade i den rekryteringen. Det bör nämnas i sammanhanget att denna är tjänstledig på 80 % för externfinansierad forskning vilket gör att bemanningen under en avgränsad period löses på annat sätt. Bedömarutlåtandet uppmärksammar institutionens vilja och ambition att bredda utbildningen och tydliggör risken med att ta på sig ett större uppdrag inom nuvarande lärarkapacitet. Bedömarnas kommentar om behov av ytterligare rekrytering för att "avlasta överarbetad personal" ger en bild som vi anser inte överensstämmer vare sig med självvärderingen, samtalen under platsbesöket eller vår bedömning av arbetssituationen vid institutionen. Vi vill betona att det behov av breddning som institutionen formulerar i självvärderingen handlar om metoder, teoretiska perspektiv och olika aspekter av kursmaterial inom nuvarande kursstruktur, eller möjligtvis med tillägg av enstaka nya kurser med befintlig lärarkompetens. Vi bedömer att det är i nuläget inte är fråga om breddning vad gäller ämnesinriktningar. Här har andra enheter inom Uppsala universitet eller vid andra lärosäten bättre förutsättningar och är mer lämpade och det finns goda samverkansmöjligheter i de fall studenter och doktorander efterfrågar ämnesbreddning utanför vad som institutionen kan erbjuda.

Som ett övergripande utvecklingsområde lyfter bedömargruppen systematiskt arbete med betygskriterier, inte minst för att säkerställa tydlighet och transparens i examination. Detta kopplas till exempel till en "otydlighet i mångfalden av examinationsformer" som man observerat, något som också tas upp i självvärderingen som ett utvecklingsområde. Arbetet med översyn och revidering av betygskriterier på samtliga nivåer är något som institutionen avser genomföra under 2023. I samband med detta avser vi också sammanställa kortfattade riktlinjer för arbete med betygskriterier vid institutionen.

Utbildning på grundnivå (bedömarutlåtandet, s. 2, 3–10, 16–17, 19)

Styrkor med utbildningen

I bedömarnas utlåtande bedöms institutionens undervisning inom grundnivå som god respektive mycket god i relation till samtliga elva bedömningskriterier. För grundutbildningen betonas särskilt överensstämmelsen med examensmålen i högskolelagen och examensordningen. Lärarkompetensen bedöms som mycket hög med ”entusiastiska och kompetenta lärare och forskare som brinner för sina ämnen”. En annan aspekt som betonas är tydlig forskningsanknytning som genomsyrar hela grundnivåprogressionen. Också institutionens samläsningsstruktur inom grundutbildningens kurser uppmärksammas som väl genomtänkt.

Identifierade svagheter och utvecklingsområden

Vid sidan av det mycket goda övergripande omdömet pekar bedömarutlåtandet på några utvecklingsområden. Bedömargruppen efterlyser en tydligare överenskommelse mellan delkurserna i relation till kursmål för kurserna Musikvetenskap A, B och C. Man uppmärksammar också en diskrepans mellan målen i kandidatprogrammets utbildningsplan och enskilda delkurser. Vi instämmer med kritiken och tillsammans med relationen mellan utbildningsspecifika mål och faktiska studieresultat är detta något som vi kommer arbeta vidare med. Bedömargruppen uppmuntrar här till metodisk och strukturerad diskussion genom arbete med kurs- och utbildningsplaner. Man lyfter fram kursplanernas roll som ”karta” och som ett verktyg att identifiera brister, såväl som att bekräfta enighet och konsistens. Detta är något som institutionen ser som en relevant rekommendation och avser att genomföra kursplanearbete för Musikvetenskap A, B och C under 2023. Förberedelse för en revidering av kandidatprogrammet är redan påbörjad, något som också noteras i utlåtandet, ett arbete som kommer fortsätta under 2023.

Utlåtandet formulerar ”en viss undran” inför forskningsanknytningen för kurserna Barockkontrapunkt 1–2 och Renässanspolyfoni 1–2. I detta fall utgjorde kursplaner det underlag som bedömarena utgick från. För dessa distanskurser är dock kursplanerna i nuläget mycket kortfattade och ger inte en rättvis bild av kursinnehållet. Vi ser ett tydligt behov av revidering av de fyra kursplanerna, då också den forskningsanknytning som faktiskt inryms i kurserna blir tydliggjord. Samma typ av kritik med otydlig forskningsanknytning riktas i utlåtandet mot delkursen Satslära, harmonisk analys och gehör. Det är här relevant att framhålla att denna kurs inte är en självständig kurs, utan utgör en delkurs som ingår i en komplementär delkursstruktur (inom kurserna Musikvetenskap A/B respektive Musikteori 1). I de tidiga momenten inom dessa kurser har fokus legat på färdighetsträning medan i ett senare skede har tyngdpunkten istället legat på musikanalys, framför allt inom delkursen *Verkstudier*. Där har utgångspunkten till stor del utgjort vetenskapliga musikanalytiska texter med en tydlig forskningsanknytning. För att uppnå tydligare progression mellan delkurserna har vi dock redan under HT2022 inlett ett revideringsarbete med syfte att integrera musikanalys redan från början.

De två musikvetenskapliga fördjupningskurserna som gavs under det utvärderade läsåret 2021/22 hade båda en tydlig forskningsanknytning och var delvis relaterade till kurslärarnas forskningsprojekt. Bedömarena refererar i utlåtandet till kritiska kommentarer från samtal med studenterna där det uttrycktes svårigheter att relatera till kursinnehåll och se relevansen av den nära kopplingen till lärarnas forskningsprojekt. Vi anser att det är betydelsefullt att redan på tidigt stadium föra in en nära och konkret forskningsanknytning i grundutbildningen. Samtidigt ser vi ett behov här att lyfta frågor kring former för hur detta integreras i kursen. Det är också i detta sammanhang värt att påpeka att de tematiska fördjupningskurserna har skiftande innehåll och former såväl som lärare från termin till termin. Medan vissa fördjupningskurser har en nära koppling till pågående forskningsprojekt kan andra behandla andra teman inom musikvetenskap.

När det gäller anknytning till ett framtida yrkesliv bedömdes denna vara väl tillgodosedd inom grundutbildningen, även om det vid bedömarnas möte med kandidatstudenterna hade framkommit en önskan om tydligare ”branschanknytning” från studenternas sida. Detta är något som vi ständigt arbetar med att utveckla, genom en lyhördhet för studenters skiftande förväntningar. Vi vill dock här påpeka att de kandidatstudenter som bedömarena samtalade med – från de kurser som var aktuella vid tiden för

platsbesöket – var inne på sin fjärde vecka på första respektive tredje terminen och de moment inom kandidatprogrammet som har tydligast arbetslivsanknytning infaller senare.

Under rubriken Studentinflytande uppmärksammar bedömarna att nya studenter i samtalen hade uttryckt ovisshet om möjligheten att representeras i institutionsstyrelsen. Detta är en del av en problematik som till viss del är en konsekvens av en universitetsgemensam struktur och rekrytering av studentrepresentanter är ett ansvar som helt sköts av studentkårerna. Vi bedömer det som en rimlig åtgärd för att förbättra situationen vid vår institution är att tydliggöra förhållandena vid den muntliga informationen som ges vid terminsstart samt att ett textavsnitt om studentrepresentation infogas i institutionens studentguide.

Bedömarna lyfter fram att lärarnas arbetstidsfördelning särskilt inom grundutbildningen kan behöva ses över för att säkerställa att den motsvarar en verklig och rimlig arbetstid. Man påtalar möjligheten att jämföra med förhållanden vid andra institutioner, inom Uppsala universitet såväl som nationellt. Behovet att se över tidsberäkningen för lärartimmar för kurser är något som också framhålls i självvärderingen. Detta är relevant inte minst med tanke på att tidsberäkningarna i många fall gjordes för lång tid sedan. Institutionens studierektorer och prefekt avser att göra en översyn över tidsberäkningarna och åtgärda eventuella felaktigheter.

Det valda fördjupningsområdet för grundutbildningen var undervisningen i musikteori. Detta är, som utlåtandet framhäver, en internationellt uppmärksammat styrka och expertkompetens vid institutionen som ”vore olyckligt (minst sagt) att göra avkall på”. Samtidigt framhåller bedömarna behovet av reflektion över musikteoriämnets beskaffenhet och roll, såväl som behov av kursutveckling. Ett kursutvecklingsarbete avseende musikteori-delarna inom grundutbildningen har redan påbörjats under 2022. Det gäller utveckling kursinnehåll och revidering av kursplaner. Flera av kurserna ingår i en samläsningsstruktur som ges både på campus och på distans. Eftersom distanskurserna har ett omfattande innehåll och komplex struktur kommer det arbetet behöva delas upp i olika faser och beräknas ta relativt lång tid i anspråk.

Åtgärder och utvecklingsinsatser, utbildning på grundnivå

Aktivitet	Utförare/ansvar	Tidsplan
Arbete med kursplaner för Musikvetenskap A, B och C Samt Barockkontrapunkt 1–2 och Renässanspolyfoni 1–2: översyn, genomgång och revidering.	Lärarkollegiet (arbete) Institutionsstyrelsen (beslut)	Lärarmöten under 2023 därefter beslut, med sikte på reviderade kursplaner till VT2024
Översyn av studieplan för kandidatprogrammet	Lärarkollegiet med programansvarig Institutionsstyrelsen och fakultetsnämnden (beslut)	Lärarmöten under 2023 och därefter beslut, med sikte på reviderad utbildningsplan till HT2024
Skriva ihop ett avsnitt om studentrepresentation och foga in i Studentguiden	Kursamansuensen och studierektor för grundnivå	Innan terminsstart HT2023
Arbete med uppdatering av betygskriterier för kurser på grundnivå	Lärarkollegiet och studierektorer	Lärarmöten under 2023
Översyn av timberäkningar för kurser på grundnivå	Studierektor för grundnivå och prefekt	Under 2023
Kursutveckling (utveckling av kursinnehåll och revidering av kursplan) för musikteorikurserna inom Musikvetenskap A, B och C	Lärarkollegiet och studierektor för grundnivå Kursassistenten (för distanskurserna)	Påbörjat under 2022. Beräknas vara slutfört i sin helhet under 2024
Framtagandet av kortfattade riktlinjer för betygskriterier	Studierektor för grundnivå och lärarkollegiet	Innan kursstart HT2023